

Beslut 2018/01

Beslutsprövning

Svenska kyrkans överklagandenämnd

Meddelat 2018-02-14

57 kap. 8–19 §§ kyrkoordningen

YRKANDE M.M.

A har yrkat att Svenska kyrkans överklagandenämnd med ändring av domkapitlets beslut ska undanröja Kyrkorådets i Z församling beslut den 21 juni 2017 och den 14 augusti 2017 rörande försäljning av fastigheten Säby 1:2. Han har till förtydligande uppgett att domkapitlets beslut överklagas både vad gäller avvisning och avslag. Han har i andra hand yrkat att ärendet i sin helhet ska återförvisas till församlingen för ny handläggning i enlighet med yrkandet i överklagandet till domkapitlet.

A har till stöd för sitt överklagande vidhållit vad han anförde i domkapitlet och tillagt bl.a. följande.

Församlingens/kyrkorådets beslut strider mot bestämmelserna i 57 kap. 10 § kyrkoordningen, främst punkterna 1, 2 och 4. Beslutet har inte tillkommit i rätt ordning. Man har fattat två beslut rörande villkoren för försäljningen där det andra inskränker kretsen vilka som äger delta. Ett beslut som ej delges med samtliga intressenter. Slutligen fattas ett tredje beslut, som innebar, att man åsidosatte grundvillkoret, att högsta budet gällde, då man antog kyrkorådsledamoten Bs dotters bud, som då ej var det högsta. Detta har också medfört ekonomisk skada för församlingen och även för klaganden. För det beslutande organet, kyrkorådet, har det stått klart, att Bs dotter var en av spekulanterna. B har också deltagit i beslut, som uppenbarligen varit för att skapa förutsättningar för henne att få förvärva fastigheten på andras bekostnad. Påståendet från B, att han inte kände till att dottern var en av budgivarna, faller på sin egen orimlighet. Redan av detta skäl skall försäljningsbeslutet undanröjas då jäv föreligger. Den omständigheten att Olsson ej enligt protokollet ej deltog vid mötet 2017-08-14 saknar betydelse, då skadan redan var skedd genom deltagandet i de tidigare besluten och kyrkorådet i sin helhet ägde kännedom om jävsförhållandet och ändock frångick beslutet om högsta budet och i stället sålde till lägre pris till Olssons dotter. Mot bakgrund av ändringar i kyrkorådets beslut med frångående av likställighetsprincipen, frångående av fattade beslut i övrigt genom försäljning till belopp under högsta budet, har det överklagade beslutet ej tillkommit i rätt ordning. Vidare får begränsning av rätten att delta som budgivare på sätt kyrkorådet försökt göra anses hänföras till något som inte är en angelägenhet för församlingen.

Z församling har motsatt sig ändring av domkapitlets beslut. Församlingen har anfört bl.a. följande.

Såsom domkapitlet anger i beslutet av den 26 september 2017 är det enda beslut som A överklagat inom den i kyrkoordningen reglerade klagofristen, kyrkorådets beslut den 14 augusti 2017. Domkapitlet konstaterar vidare att den person som A anför som jävig, B, inte deltog i beslutet varpå jävsinvändningen ska avslås. Vad A alltjämt påstår gällande jäv bestrids. Kyrkorådets beslut att sälja fastigheten till C och D (nedan makarna C D) har inte skett i strid med tidigare beslut, och har inte heller inneburit någon skada för Z församling. Beslutet att sälja hela fastigheten till makarna C D, i stället för att avyttra fastigheten till olika personer och i olika delar genom fastighetsbildning, medförde att försäljningen dels kunde genomföras utan lantmåteriförrättning, dels att försäljningen kunde slutföras avsevärt snabbare. Kostnaden för fastighetsbildningsåtgärderna bedöms uppgå till mellan 35 000 - 50 000 kr, varpå de olika buden i stort sett får anses likvärdiga. Någon ekonomisk skada kan därmed inte anses ha uppstått för församlingen, Med hänsyn till att lantmåterimyndighetens handläggningstider för avstyckningar och fastighetsregleringar har ökat kraftigt de senaste åren, innebar antagandet av C bud dessutom att försäljningen sannolikt kommer att kunna slutföras ett drygt halvår snabbare än motsvarande försäljning av fastigheten i delar. Valet av makarna C D som köpare innebär en skyndsammare försäljningsprocess där Z församling snabbare kan erhålla full köpeskilling. Kyrkorådet i Z församlings beslut den 14 augusti 2017 kan därmed inte stå i strid med kyrkorådets tidigare beslut. As tolkning, som överklagandet får förstås, innebär att beslut som fattats av kyrkorådet aldrig kan ändras eller justeras. Resonemanget är märkligt eftersom det givetvis står kyrkorådet fritt att ändra sin inställning i olika frågor över tid, och

därigenom vid behov revidera sin syn på hur församlingens intressen på bästa sätt kan tillvaratas. En annan ordning skulle innebära att det i stort sett skulle vara omöjligt att bedriva någon verksamhet alls i församlingen. Vad A anför i överklagandet av domkapitlets beslut, innebärande att kyrkorådets senare beslut skulle ske i strid med tidigare beslut, är ett resonemang som helt saknar grund i lag, förordning eller i det interna regelverk som Svenska kyrkan har att efterleva i sin organisation. Beslutet av den 14 augusti 2017 har fattats av församlingens beslutande organ i laga ordning och har företräde i den mån det skulle tolkas avvika från tidigare beslut. Något krav att Z församling har en skyldighet att informera alla intressenter om sina ställningstaganden och beslut med anledning av den förestående försäljningen finns inte heller. Det framgår tydligt på sidan åtta i försäljningsprospektet att säljaren förbehåller såväl fri provningsrätt samt att när som helst under processens gång avsluta försäljningen utan att särskilt meddela intressenterna. A har därmed varit medveten om att Z församling förbehållit sig rätten att såväl förändra förutsättningarna för försäljningen, och att välja den för församlingen lämpligaste köparen. I flera avgöranden av Svenska kyrkans överklagandenämnd har fastslagits att de aspekter som kan ha betydelse vid en prövning av olika anbudsgivare inte behöver vara av ekonomisk art. Detta framgår exempelvis i Överklagandenämndens beslut 2004/02. Överklagandenämnden har vidare fastslagit i flera beslut att en försäljning av en fastighet inte omfattas av kyrkoordningens hushållningsregler i 47 kap. samt att det inte finns förutsättningar att upphäva ett beslut om försäljning av fastigheter endast på grund av brister i affärsmässighet och objektivitet. Då kyrkoordningen inte heller innehåller någon regel innebärande att en fastighet måste utbudas offentligt, kan Z församlings utövande av sin fria provningsrätt vid val av köpare inte ifrågasättas. Likställighetsprincipen gäller inte när en församling köper eller säljer en fastighet.

A har beretts tillfälle att yttra sig över vad församlingen har anfört.

Svenska kyrkans överklagandenämnd (Johan Munck, Esbjörn Särdaqvist, Hakon Långström, Torgny Werger och Britt Louise Agrell) anförde i beslut den 14 februari 2018 följande.

Överklagandenämnden gör inledningsvis, i likhet med domkapitlet, bedömningen att A har inkommit för sent med sitt överklagande av kyrkorådets beslut den 21 juni 2017. Domkapitlets beslut att avvisa överklagandet var således riktigt. Vad A har anfört i Överklagandenämnden föranleder inte annat ställningstagande. Överklagandet ska därför avslås i den delen.

Kyrkoordningen innehåller inte några särskilda överklaganderegler för beslut om fastighetsförsäljning. Sådana beslut kan därför endast överklagas på formell grund med stöd av bestämmelserna om besluts-prövning i 57 kap. 8–19 §§ kyrkoordningen. Någon bedömning av ett klandrat besluts materiella lämplighet kan inte ske vid en sådan prövning.

Beslut som fattas av bl.a. en församling överprövas genom beslutsprövning i enlighet med bestämmelserna i 57 kap. 8–19 §§ kyrkoordningen. Beslutsprövningen innebär, enligt 57 kap. 10 § kyrkoordningen, att beslutet ska upphävas om det

1. inte har tillkommit i rätt ordning,
2. hänför sig till något som inte är en angelägenhet för bl.a. församlingen,
3. har fattats av ett organ som har överskridit sina befogenheter, eller
4. strider mot kyrkoordningen, någon annan kyrklig bestämmelse eller någon rättsregel som Svenska kyrkan har att följa.

Av bestämmelserna följer bl.a. att omständigheter som anförs efter klagotidens utgång inte ska beaktas när beslutet prövas. Vad en klagande anför i skrivelser som ges in efter klagotidens utgång kan därför endast beaktas i de avseenden det innefattar förtydliganden och preciseringar av de omständigheter som åberopats inom klagotiden (se t.ex. Överklagandenämndens beslut 32/2007 med vidare hänvisningar).

A har först i sin klagoskrift till Överklagandenämnden anfört att kyrkorådets beslut medfört ekonomisk skada, att beslutet innebar ett frångående av likställighetsprincipen och att kyrkorådet beslutat i en fråga som inte är en angelägenhet för församlingen. Dessa omständigheter kan inte tas upp till prövning utan ska avvisas.

Vad gäller invändningen om att ett jävsförhållande föreligger för kyrkorådsledamoten B, konstaterar Överklagandenämnden att det framgår av handlingarna att han inte deltog i kyrkorådets

sammanträde den 14 augusti 2017 när beslut fattades om försäljning av fastigheten Säby 1:2 till hans dotter C Jonsson med make. Något jävsförhållande har därmed inte förelegat vid detta beslut.

Enbart de förhållandena att fastigheten inte sålts till den som lagt det högsta budet och att villkoren för köp kan ha ändrats under anbudstiden, medför inte att beslutet strider mot kyrkoordningen (se t.ex. Överklagandenämndens beslut 2/2004 med vidare hänvisningar).

Överklagandenämnden gör, i likhet med domkapitlet, bedömningen att A inte har anfört någon omständighet som skulle kunna medföra att det prövade beslutet ska upphävas.

Överklagandet ska därför avslås.

Överklagandenämndens beslut:

1. Överklagandenämnden avvisar de omständigheter som A anfört först efter överklagandetidens utgång.
2. Överklagandenämnden avslår överklagandet i övrigt.

Sökord: Beslutsprövning. Fastighetsförsäljning. Jäv.

Ärendenummer: ÖN 2017/38 Beslut: 1/2018

.....

Bilaga A

**X STIFT DOMKAPITLET
KLAGANDE**

A

MOTPART

Kyrkorådet i Z församling

PRÖVAT BESLUT

Bilaga 1 Dnr S 2017-0074

BESLUT

2017-09-26

Kyrkorådets beslut den 21 juni 2017 § 70 och den 14 augusti 2017 § 83

SAKEN

Beslutsprövning enligt 57 kap. kyrkoordningen

BAKGRUND

Kyrkorådet i Z församling beslutade den 21 juni 2017, § 70, att ge ordföranden och vikarierande kyrkoherden fullmakt att tillsammans underteckna försäljningskontraktet för Y med förbehåll att fastigheten säljs till den som lämnat högst anbud och som dessutom både är folkbokförd och bedriver ett aktivt lantbruk inom Z församlings geografiska område. Fullmäktigen tecknade den 10 juli 2017 ett köpeavtal avseende den ovannämnda fastigheten med C och D den 10 juli 2017.

Kyrkorådet beslutade den 14 augusti 2017, § 83, att till ett pris om 2 miljoner kr försälja fastigheten Y till C och D. Kyrkorådet beslutade också att uppdra åt E och F att besvara det överklagande som inkommit från A.

A har gett in ett överklagande till församlingen den 10 augusti 2017.

FÖREMÅL FÖR PRÖVNING

A har överklagat Z församlings kyrkoråds beslut avseende försäljning av fastigheten Y och kyrkorådets beslut den 21 juni 2017 rörande ändring av försäljningsvillkoren. A har yrkat att försäljningsbeslutet till C och D skall undanröjas och försäljning i stället ske till dem som lagt högsta budet på fastigheten uppgående till 2 050 000 kr. I andra hand ska ärendet i sin helhet återförvisas till församlingen för ny försäljningsomgång med entydigt angivna försäljningsvillkor. Det förutsätts därvid att Domkapitlet i ett sådant ärende påtalar får församlingen hur jävsfrågor skall hanteras. Församlingen har i huvudsak anfört att överklagandet inte har inkommit inom rätt tid och att det ska avvisas. Församlingen anser också att de regler som gäller vid fastighetsförsäljning har följts. A har uppgett att grunderna för begäran om överprövning sammanfattningsvis är: Försäljningsbeslutet är ogiltigt på grund av jäv. Försäljningen sker till kyrkorådsledarnoten Bs dotter, C. Av handlingarna

framgår inte att han icke närvarit vid beslutet. Beslutet ska alternativt undanröjas, då kyrkorådet under anbudstid sökt ändra förutsättningarna och krävt att den som förvärvar fastigheten bedriver aktivt lantbruk inom församlingsområdet När fastighetsförsäljningen utlystes förekom ingen sådan begränsning. Vad aktivt lantbruk är har inte definierats. Denna åtgärd synes vara för att underlätta för ovan angiven person att förvärva fastigheten tillsammans med sin make.

Ytterligare grund är, att fastigheten inte såldes till det högsta priset. Församlingen överlät fastigheten till C och hennes make för 2 000 000 kr enligt köpekontrakt den 10 juli 2017. Klaganden hade bjudit 1 300 000 kr för åkermarken och annan person 750 000 kr för skogen, dvs. totalt 2 050 000 kr.

SKÄLEN TILL DOMKAPITLETS BESLUT

A har överklagat kyrkorådets båda beslut om försäljning den 21 juni 2017 § 70 och den 14 augusti 2017 § 83. Kyrkoordningen innehåller inte några särskilda överklaganderegler för beslut som de klandrade. Besluten kan därför endast överprövas på formell grund med stöd av bestämmelserna om beslutsprövning i 57 kap. 8-19 §§ kyrkoordningen. Beslut som fattas av bl.a. en församling överprövas genom beslutsprövning i enlighet med bestämmelserna i 57 kap. 8-19 §§ kyrkoordningen. Beslutsprövningen innebär, enligt 57 kap. 10 § kyrkoordningen, att beslutet ska upphävas om det

1. inte har tillkommit i rätt ordning,

2. hänför sig till något som inte är en angelägenhet för bl.a. församlingen,

3. har fattats av ett organ som har överskridit sina befogenheter, eller

4. strider mot kyrkoordningen, någon annan kyrklig bestämmelse eller någon rättsregel som Svenska kyrkan har att följa.

Enligt kyrkoordningen 57 kap. 9 § ska en begäran om beslutsprövning ha kommit in till prövningsinstansen inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på församlingens, pastoratets respektive stiftets anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats. Kyrkorådets beslut den 21 juni 2017 anslogs den 10 juli 2017. As begäran om beslutsprövning, som inkom den 10 augusti 2017, har alltså inkommit för sent och kan därför inte tas upp till prövning.

När det gäller kyrkorådets beslut den 14 augusti § 83, fick klaganden kännedom om innehållet före det datumet. Det är dock helt klart vilket beslut han vill ha prövat och det har han också bekräftat till domkapitlet. Det framgår av handlingarna att också kyrkorådet uppfattat att klaganden begär prövning av det beslutet. Klagandens begäran om prövning av beslutet ska därför tas upp till prövning.

Klaganden har som en grund för sitt yrkande åberopat jäv. Den grunden kan dock inte åberopas för prövningen av beslutet den 14 augusti 2017 eftersom den ledamot som namnges inte deltog i det sammanträdet.

Den andra grunden som A åberopat för prövning av sitt yrkande är att kyrkorådet inte sålt fastigheten till den som lämnat högsta budet. Enbart den omständigheten att försäljning inte skett till den som lämnat högsta budet medför dock inte att beslutet strider mot bestämmelserna i kyrkoordningen. Svenska kyrkans överklagandenämnd har i beslut, bl.a. nr 8/2001 och 2/2004, prövat den frågan och funnit att ett sådant beslut inte kan upphävas såsom stridande mot bestämmelserna i kyrkoordningen. Domkapitlet noterar att Överklagandenämnden prövade besluten även mot regler i kyrkoordningen, som inte åberopats av klaganden i det aktuella ärendet. Det har inte ~eller i övrigt framkommit omständigheter som innebär att beslutet ska upphävas med stöd av kyrkoordningen 57 kap. 9 §.

DOMKAPITLETS BESLUT

Domkapitlet avvisar yrkandet om överprövning av kyrkorådets beslut den 21 juni 2017, § 70.

Domkapitlet avslår yrkandet om undanröjande av kyrkorådets beslut den 14 augusti 2017, § 83.

.....